ÇSGB
T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dünyada ve Ülkemizde Meslek hastalıkları

Dr. Rana GÜVEN, MSc., PhD.
Genel Md. Yrd.

İÇERİK

- ✓ Dünyada ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Mevcut Durumu
- ✓ Meslek hastalıklarının ülkeler arası karşılaştırması
- ✓ Sorunlar ve Çözüm Önerileri

ILO Tahminleri

Dünyadaki işgücü	2.8 Milyar
İşle ilgili ölümler	2.2 milyon
İş kazaları	270 milyon
Meslek hastalıkları	160 milyon
Dünya GSMH	30 trilyon $
İSG kaynaklı kayıp	% 4

(Takala, 2005)

ILO Kaynaklarından…

- İşe bağlı ölümlerin **beşte dördü** (1.7 milyon) meslek hastalığı nedeniyle meydana gelmektedir.
- Yüzde onu kalıcı ya da uzun süreli sakatlıkla sonuçlanan **160 milyon meslek hastalığı vakası** bildirilmektedir.
- ILO tahminlerine göre zararlı etkenler nedeniyle **her yıl 438.489 ölüm beklenmektedir.**
- Asbestoz tek başına 100.000 yaşamın sonlanmasına neden olmaktadır.
- Dünya iş gücünün %50'sinin istihdam edildiği tarım sektöründe yılda 70.000 adet akut veya kronik zehirlenme vakası olduğu tahmin edilmektedir.

Dünyada işle ilgili tahmini ölümlerin dağılımı, ILO 2002

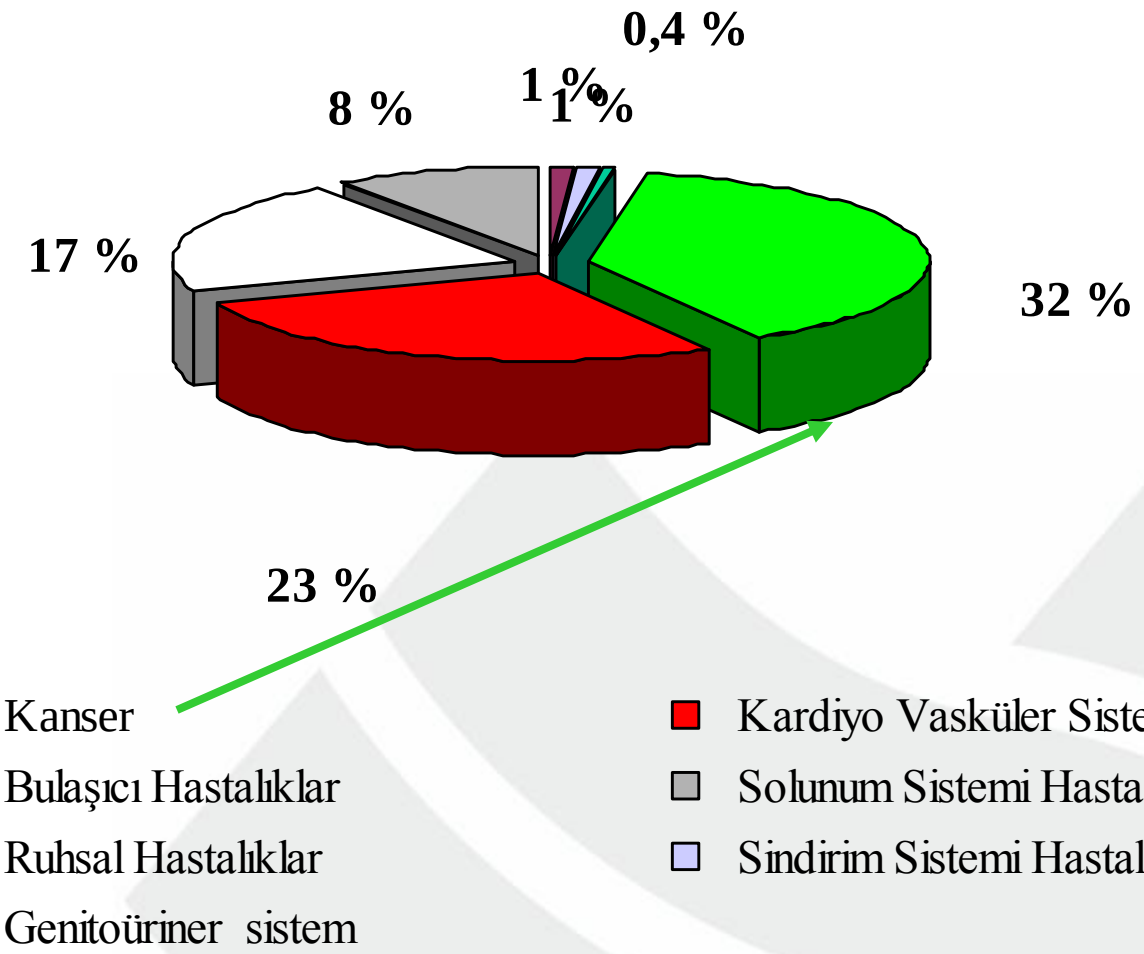

Dünyada tahmini hastalık maliyetlerinin dağılımı, ILO 2000

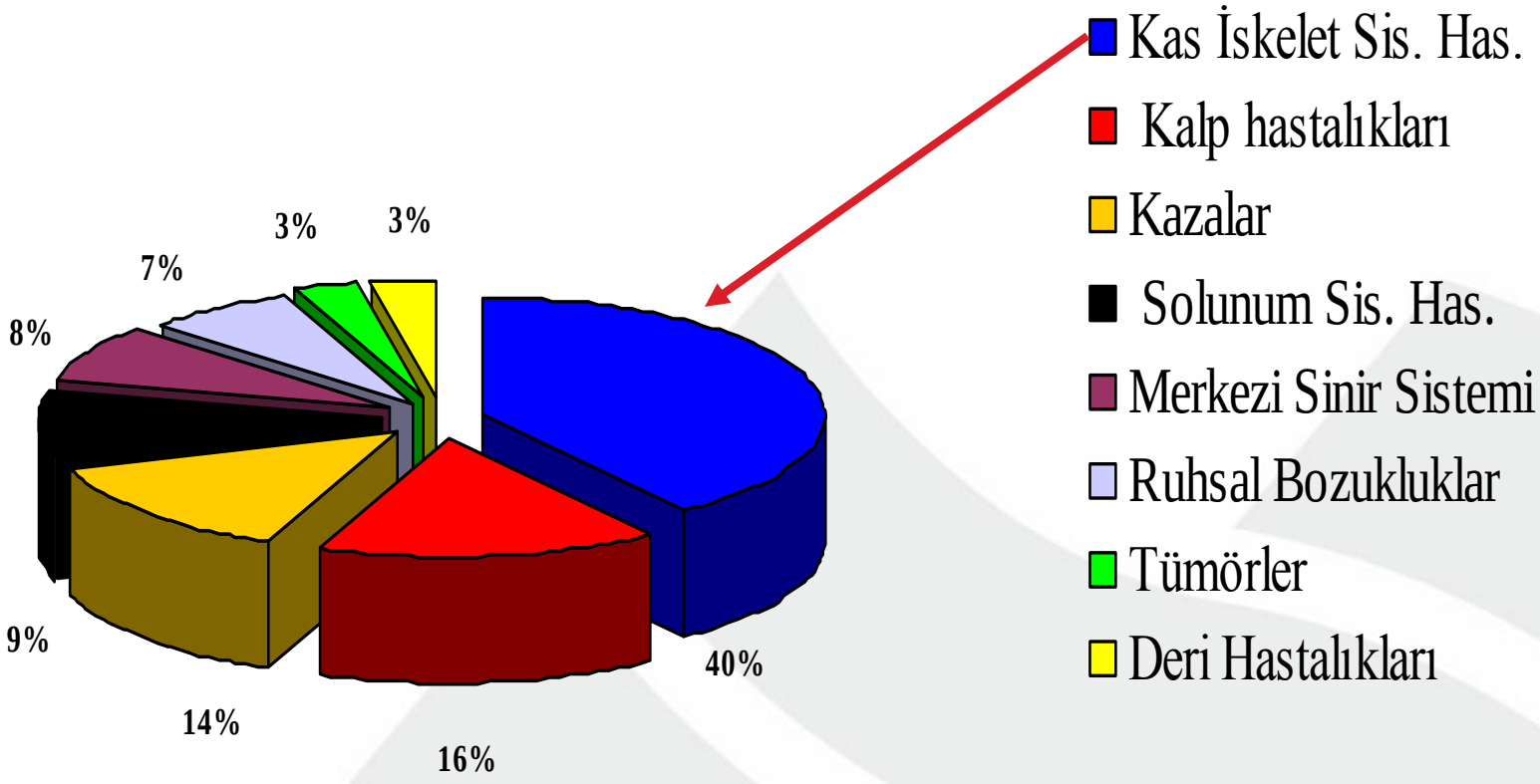

WHO Kaynaklarından…

- Dünyada her yıl 11 Milyon yeni meslek hastalığı vakası meydana gelmekte,

- Meslek Hastalığı vakalarının 700.000'i hayatını kaybetmektedir .

OSHA (Avrupa İSG Ajansı) Yayınlarına göre;

Avrupa Birliğine üye ülkelerde
iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu yılda;
167.000 **kişinin hayatını kaybettiği,**
159.000 **kişinin meslek hastalığına yakalandığı**
rapor edilmektedir.

Avrupa'da
her 5 dak. da bir çalışan iş kazası geçirmekte,
her iki saatte bir çalışan iş kazası nedeniyle hayatını kaybetmektedir.

Dünya	Türkiye
Her gün; ▪1 Milyon iş kazası olmakta, ▪4932 çalışan işle ilgili hastalıklar,1096 çalışan iş kazası nedeniyle ölmektedir.	Her gün; ▪172 iş kazası olmakta, ▪4 kişi iş kazası nedeniyle ölmekte, ▪6 kişi sürekli iş göremez hale gelmektedir.

Bu kayıpların maddi değeri ülkelerin GSYİH'nın % 3-5'i arasında değişmektedir.

Türkiye - SGK İstatistikleri (2010)

- İşçi sayısı: **10.030.810**
- İşyeri sayısı: **1.325.749**
- İş kazası sayısı: **62.903**
- MH Sayısı: **433**
- İşyerlerinin %99.8'i KOBİ (1-250 işçi)'dir.
- İşçilerin %83.8'i KOBİ'lerde çalışmaktadır.
- İş kazalarının % 79.2'si KOBİ'lerde olmaktadır.
- Ölümlü iş kazası:**1.444** ve MH sayısı:**10**

İş Kazası Sayılarının Dağılımı / 100.000

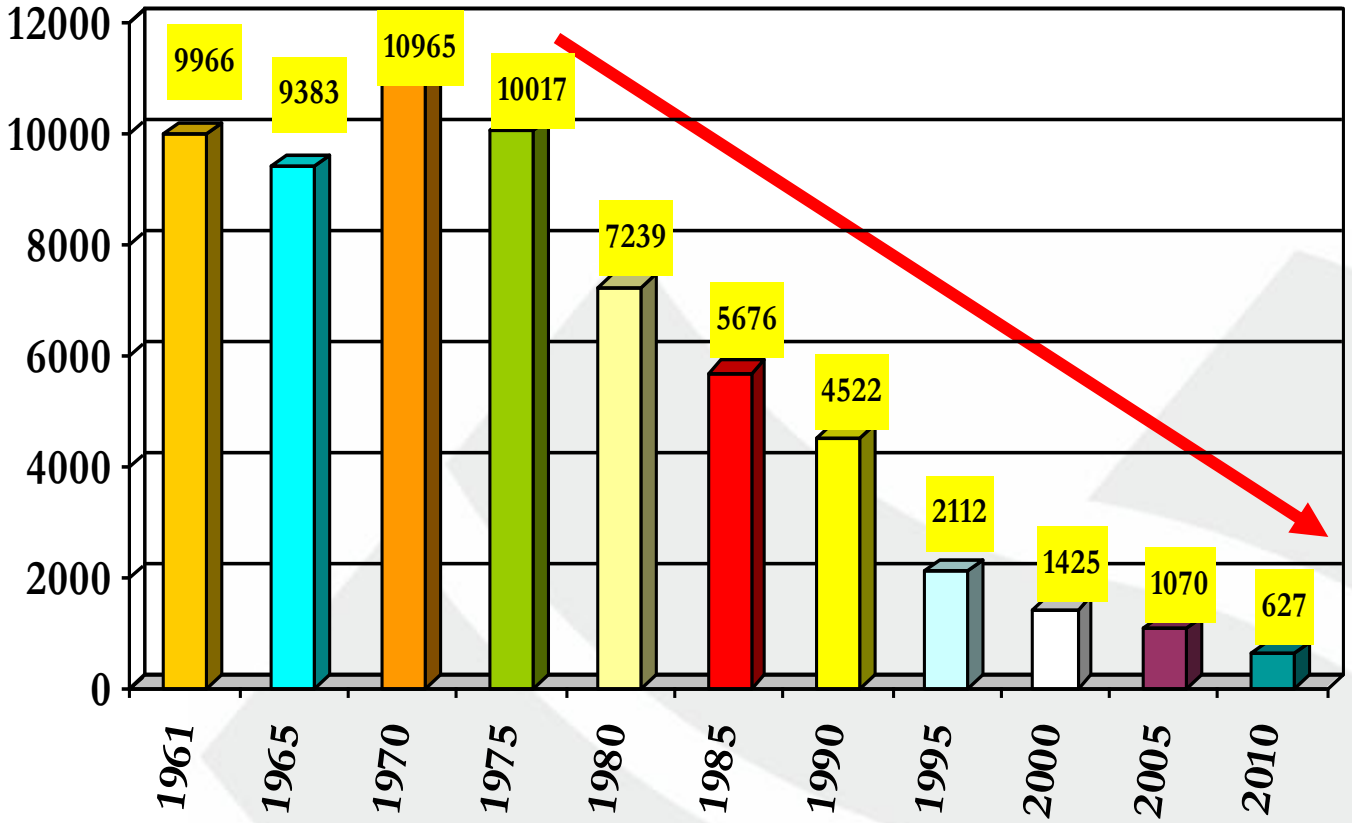

Sürekli İş Göremez Olan İşçi Sayılarının Dağılımı / 100.000

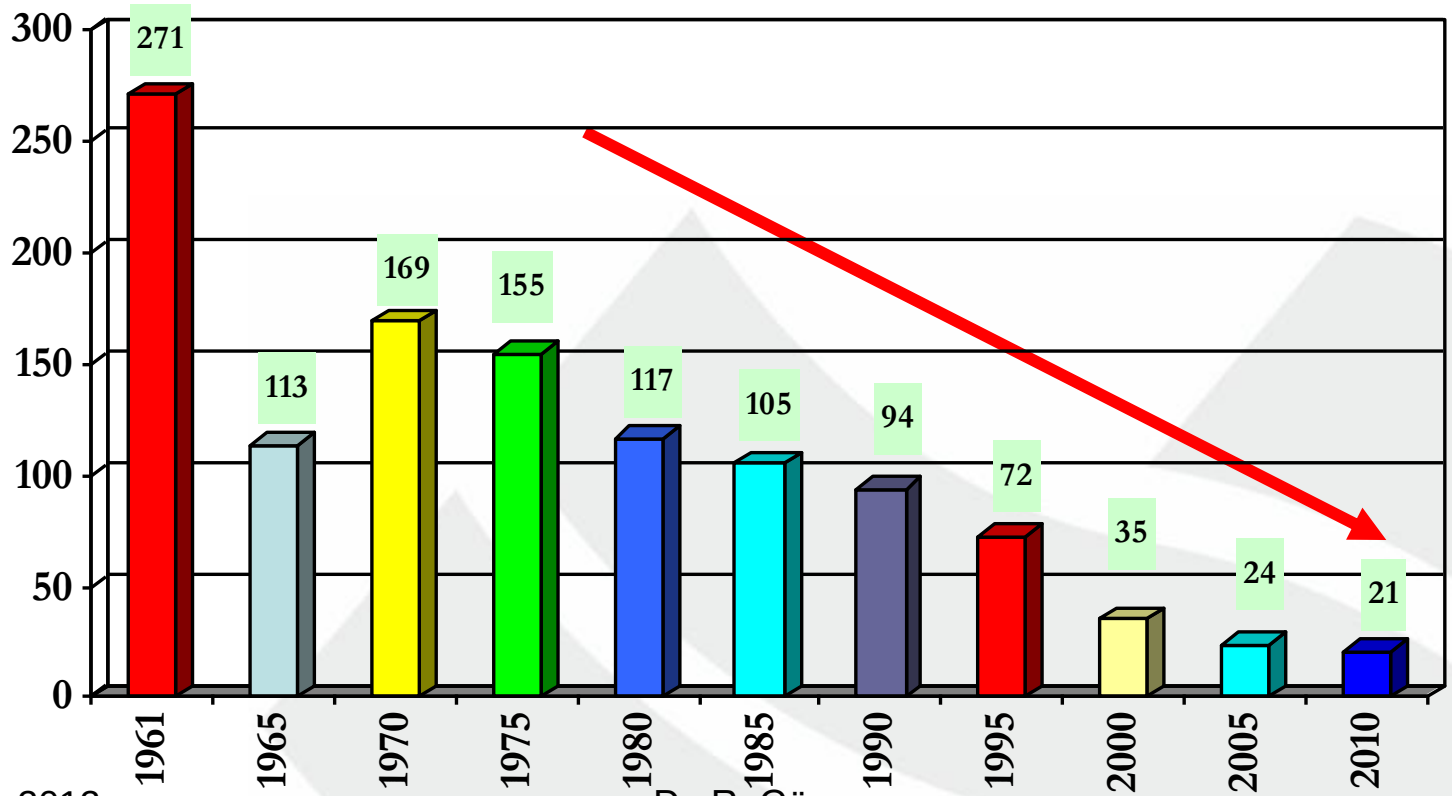

Ölümlü İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sayısının Dağılımı / 100000

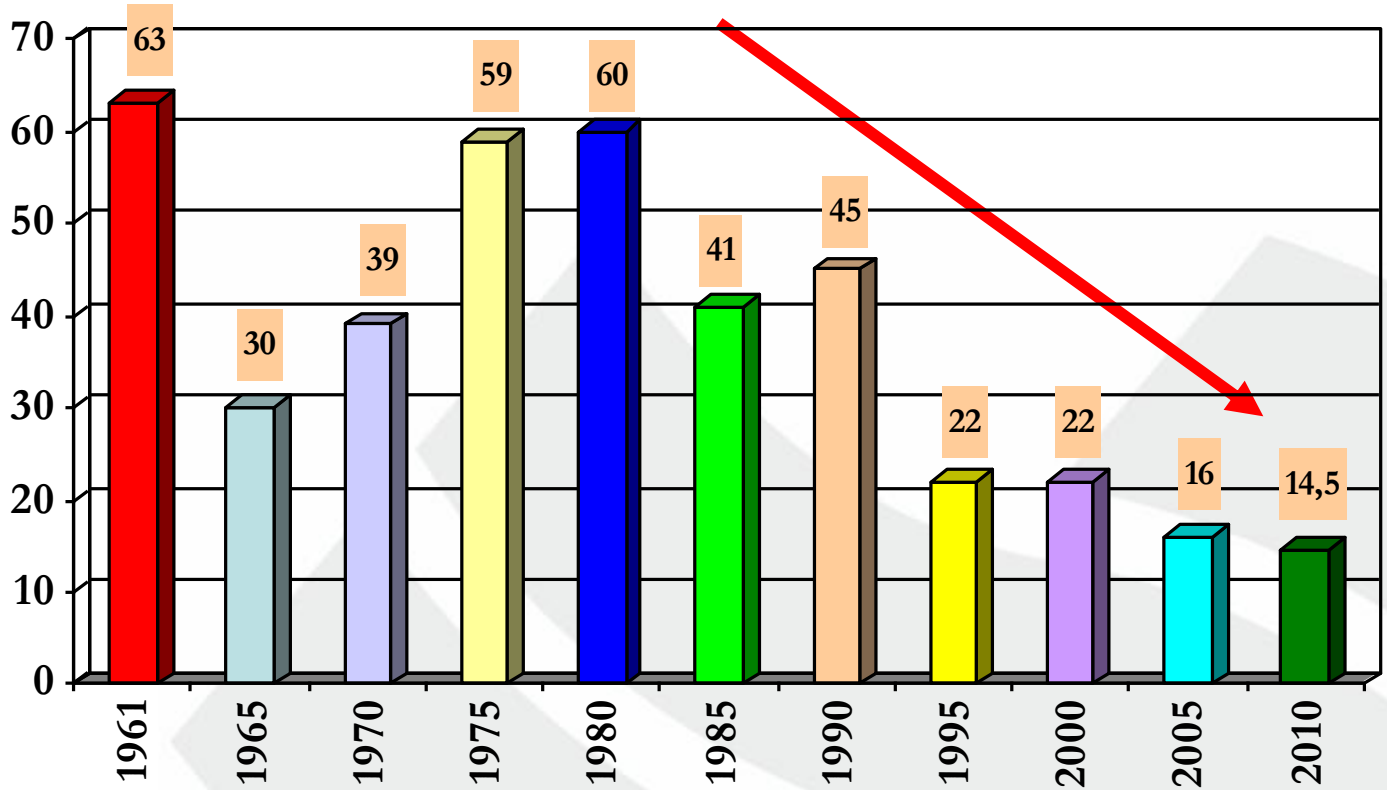

Meslek Hastalıkları Sayılarının Dağılımı, SGK (2000-2010)

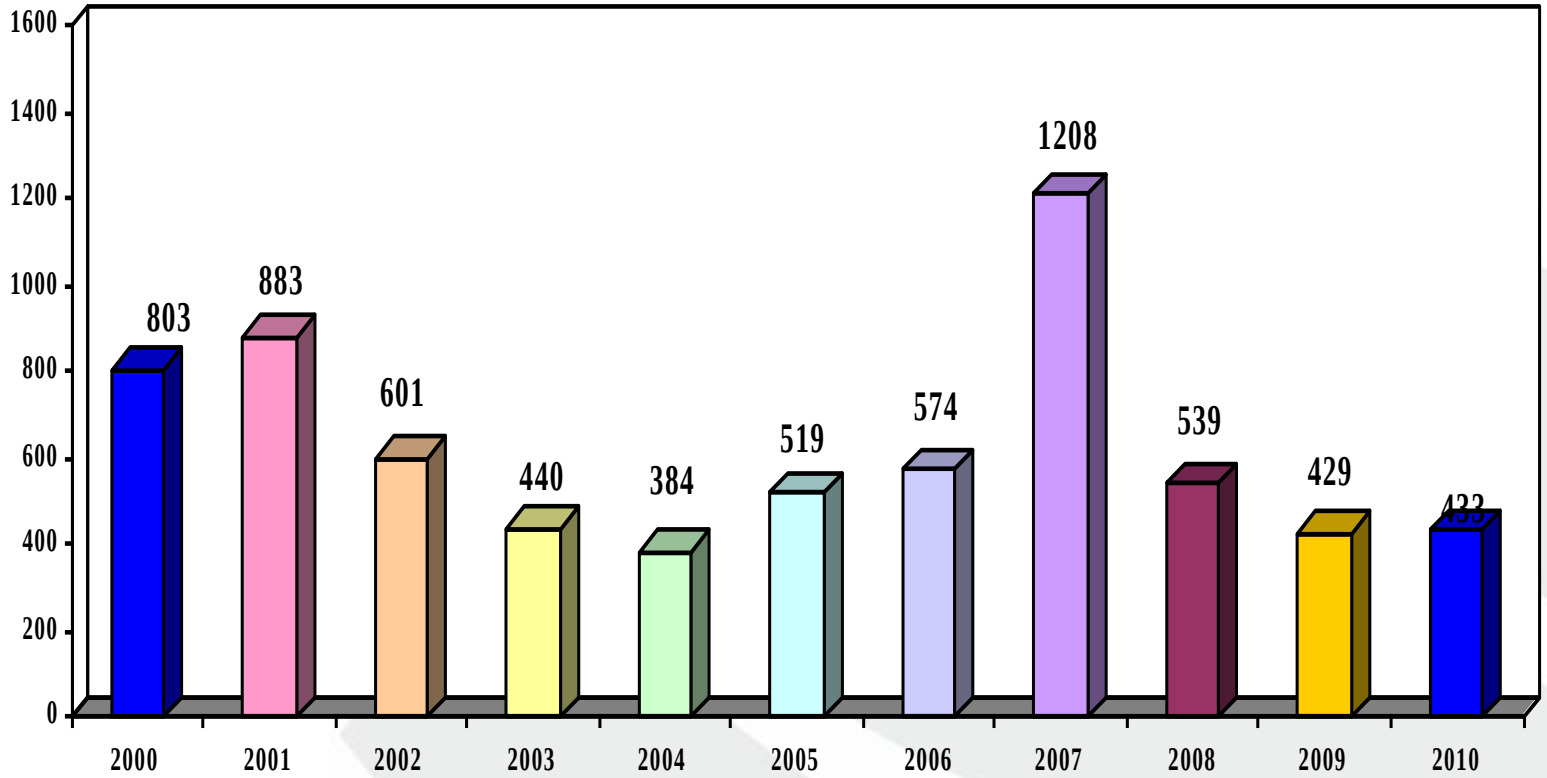

Meslek Hastalıklarında Beklenen Durum

Ülkeler arasında değişmekle birlikte,

yılda her bin işçiden 4 ile12 sinde

yeni meslek hastalığı olgusu beklenmelidir(Harrington J.M.).

Ülkemizde;

~ 40.000 - 120.000

vaka beklenmesine rağmen

433 vaka !

WHO Verilerine Göre Beklenen (%0.4-%0.12) ve Tespit Edilen Meslek Hastalığı Sayıları (2008-2010)

Çalışan sayısına göre beklenen M.H. Sayıları	2008	2009	2010
İsveç (17.604-52.813)	10272	8765	8953
Finlandiya (10.048-30.144)	6330	6299	---
Norveç (9.772-29.316)	2684	2382	2740
Letonya (4.476-13.428)	2118	3128	3471
Almanya (152.492-457.476)	13546	16657	---
Türkiye (43.000-130.000)	539	429	433
Beyaz Rusya (17.780-53.344)	150	169	104
Moldova Cum. (4.988-14.966)	32	14	12

Kaynak: http://data.euro.who.int/hfadb/

WHO Verilerine Göre Meslek Hastalığı Oranları /100.000 (2008-2010)

	2008	2009	2010
İsveç	169.76	144.05	146.6
Finlandiya	178.97	177.54	---
Norveç	84.95	74.44	84.64
Letonya	135.43	201.21	225.02
Almanya	24.95	30.85	---
Türkiye	6.1	4.8	5.3
Beyaz Rusya	2.18	2.45	1.54
Moldova Cumhuriyeti	1.24	0.54	0.46

Kaynak: http://data.euro.who.int/hfadb/

Yeni Oluşan Meslek Hastalıklarının Dağılımı / 100.000

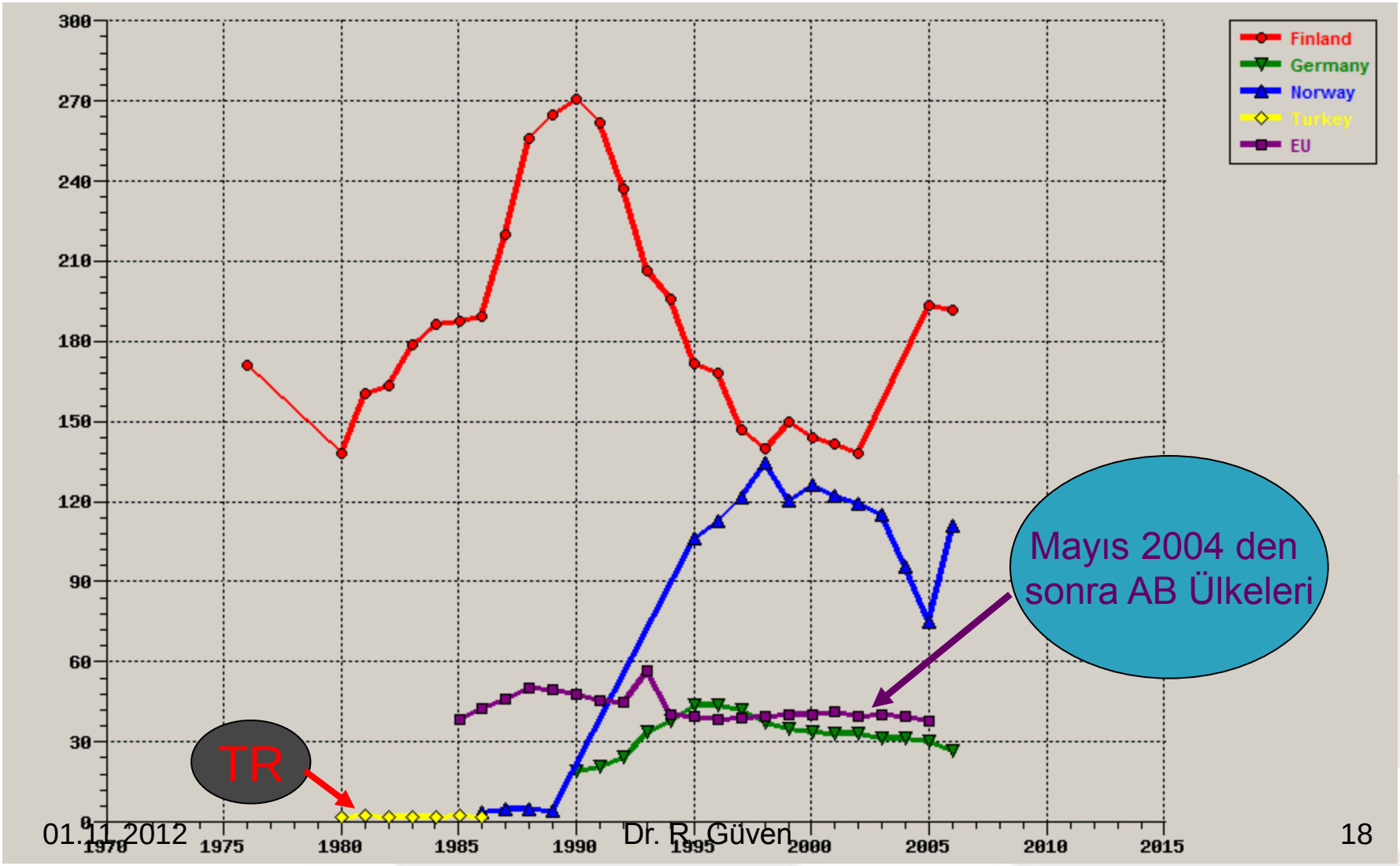

Kaynak: WHO/Europe, European HFA Database, January 2009

Meslek Hastalıkları Tanımı

Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıklardır.

MESLEK HASTALIKLARI
TÜMÜYLE ÖNLENEBİLİR HASTALIKLARDIR!

- **Meslek hastalıkları %100 önlenebilir.**
- **İş kazalarının %98'i önlenebilir.**

Meslek Hastalıkları

- Toplum sağlığı sorunudur
- Sağlık sigortacılığının yükünü artırmaktadır
- İş barışını olumsuz etkilemektedir

EKONOMİK, HUKUKİ

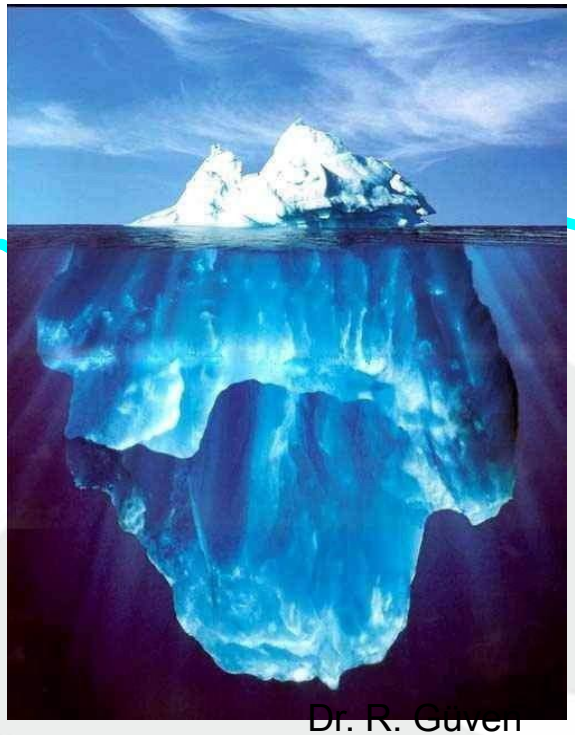

TIBBİ

SOSYAL

Tanı

- Bilgi
- Duyarlılık
- Şüphe
- Dikkatli Meslek öyküsü

I : Öykü ve Fizik Muayene
II : Laboratuar incelemeleri
III : İşyeri ortam ölçümleri

(I + II) :klinik tanı
III :meslek ile ilişkisi
I+II+III :Meslek Hastalığı Tanısı

İş sağlığında gelişmişlik

İşiniz, hastalığınızın nedeni olabilir

Meslek Hastalıkları Seferberliği

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ile
T.C. Sağlık Bakanlığı Arasında

“İş Sağlığı Ve Güvenliği Alanında” İşbirliği Protokolü

26.01.2010

Türkiye'de Meslek Hastalıkları Konusunda Tespit, Tanı ve İSG Profesyonellerinin Duyarlılığının Arttırılması Projesi

(1. Aşama, 2010-2011)

Amaç:

Meslek Hastalıkları konusunda ilgili tarafları ve toplumu duyarlı hale getirmek.

MH I. Aşama için seçilen iller

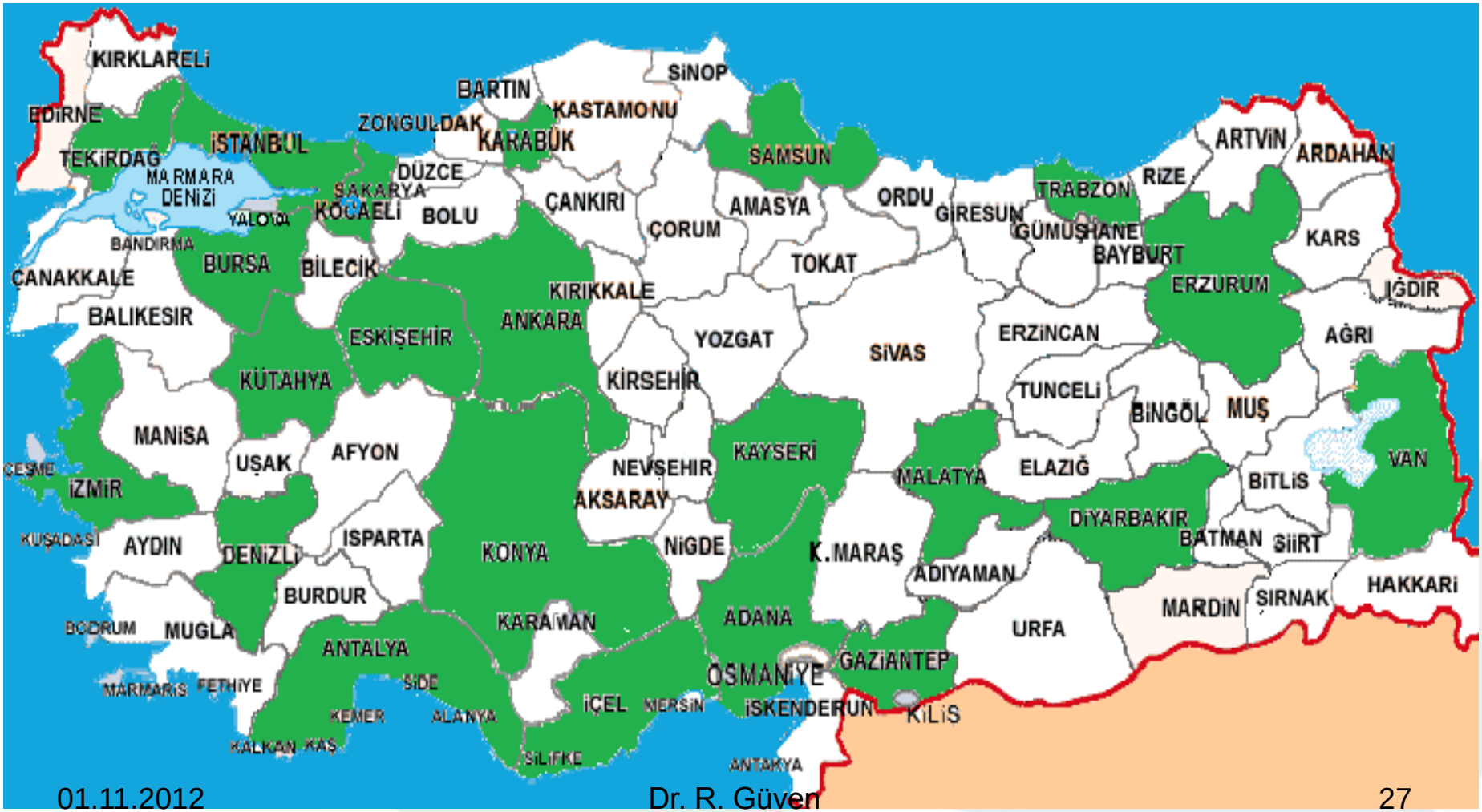

MH I. Aşama, 2011 yılı
22 İl Sonunda Ulaşılan Kişi Sayısı

Sosyal taraflar	1682
Hekimler ve diğer sağlık çalışanları	2623
Toplam	4305

Türkiye'de Meslek Hastalıkları Konusunda Tesbit, Tanı ve İSG Profesyonellerinin Duyarlılığının Arttırılması Projesi II. Aşama

- MH tıbbi tanısını koymak üzere yetkilendirilen SB Eğitim ve Araştırma hastaneleri branş hekimlerinin MH konusunda bilgilendirme ve koordinasyonun sağlanması
- MH Tanı Rehberinin basımı ve ücretsiz dağıtımı,
- İşçilere ve topluma yönelik duyarlık artırma afiş, broşür ve diğer eğitim materyalinin basımı ve dağıtımı.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

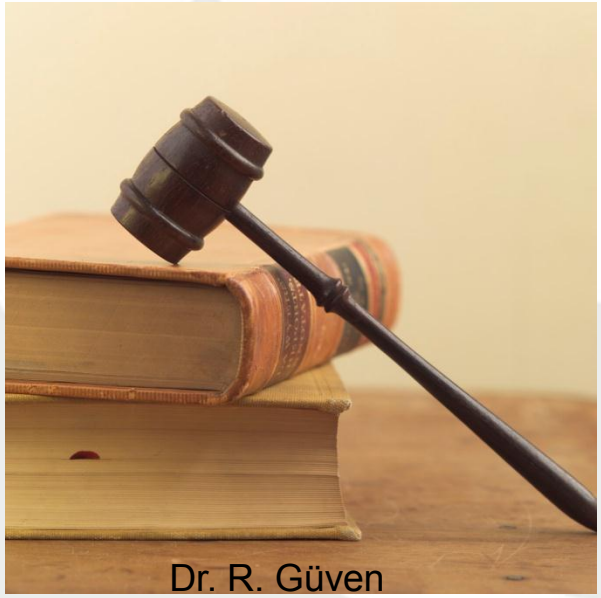

6331 sayılı
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

Bütün çalışanlar kapsam altına alınmaktadır.

Sayı ve işyeri sınırlamaları ortadan kaldırılmıştır.

Sağlık kuruluşlarına kendilerine intikal eden iş kazası ve meslek hastalığını bildirime zorunluluğu getirilmektedir.

Kapsam

KAMU (MEMUR)

ÖZEL (İŞÇİ)

Önleyici Yaklaşım

- Risk Değerlendirmesi
- Çalışma Ortamı Gözetimi
- Sağlık Gözetimi
- Acil Durum Planları

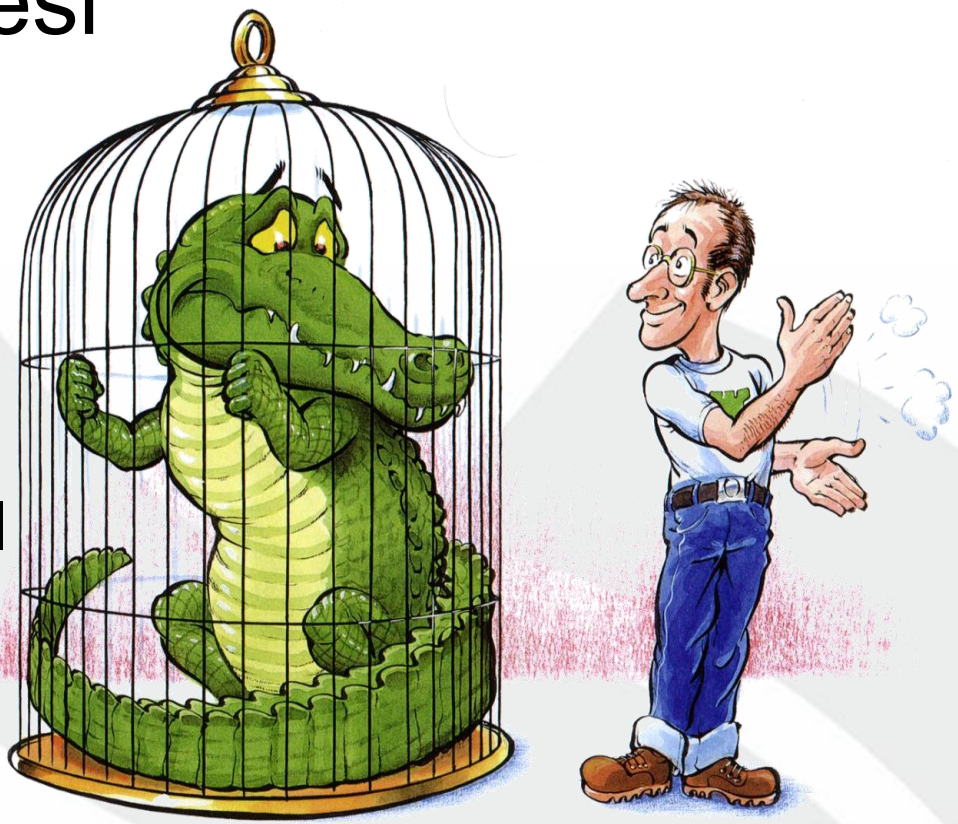

İSG Hizmetleri

İÇERİDEN

DIŞARIDAN

OSGB

SAĞLIK BAKANLIĞI

Bakanlık Desteği

Bakanlık, **mikro işletme**lere iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri konusunda **destek** sağlayacaktır.

%85 : 1-9

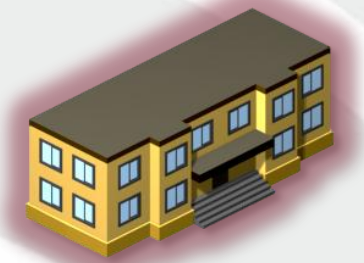

İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonelleri

- İşverene yazılı olarak bildirim
- Bakanlığa bildirim
- İşverene karşı sorumluluk
- Kamuda ikinci görevde ilave ödeme
- Yetki belgesi askıya alınması

Tek Bildirim
(İş Kazası ve Meslek Hastalığı)

SGK

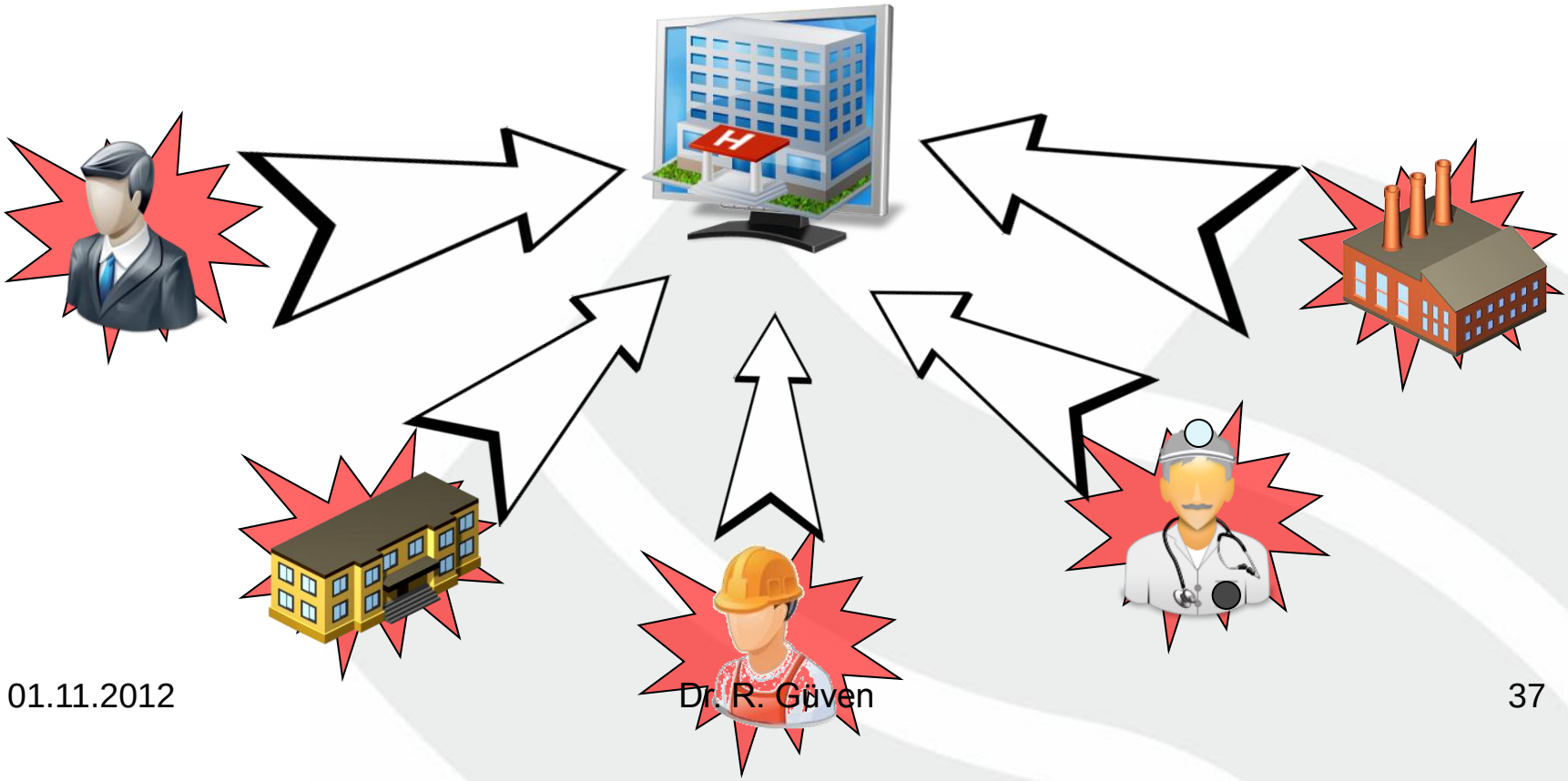

MH Tanısı

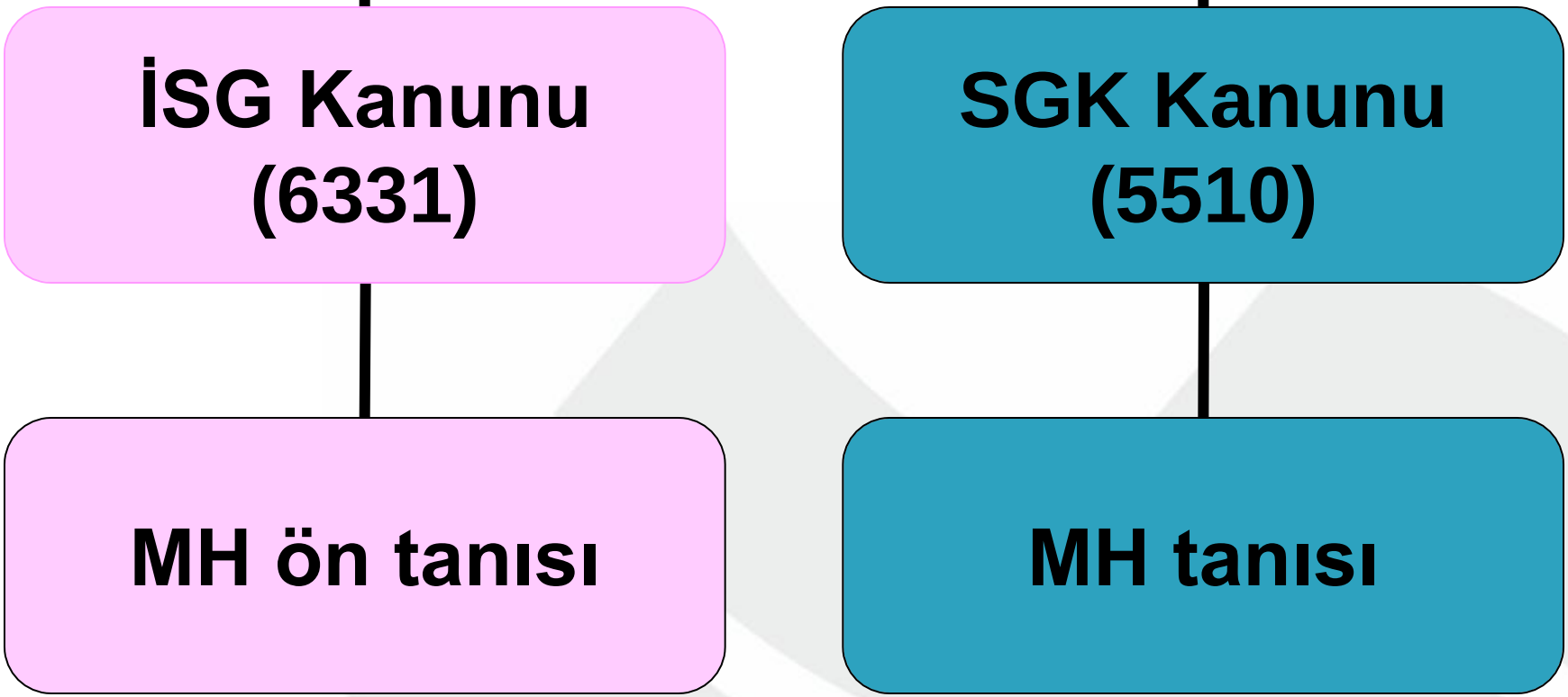

Meslek Hastalığı
Ön Tanısı

İşyeri Hekimi

Sağlık Hizmet Sunucusu

MH Tanısı
- Tıbbi-

- Yetkili SHS
  - SB MH Has.
  - SB EA Has.
- Devlet Üniversite Hastanesi

SB İst.

MH Kesinleşen Vakalar
-Sigortacılık-

SGK MH Kurulu

SGK İst.

İtiraz

SGK
Yüksek Sağlık Kurulu

MH tanısı için Sağlık kurulu raporu düzenlemeye:

- S.B. Meslek Hastalıkları Hastaneleri (3)
- Eğitim ve Araştırma Hastaneleri (68)
- Devlet Üniversite Hastaneleri (72)

yetkili kılınmıştır.

MH Neden Tespit Edilemiyor ?

- MH kavramı - algısı!
  - SGK bakış açısı…
  - Sağlık Bakanlığı ilgisi…
- Hekimin ilgisi - bilgisi?
- Hastanın bilgisi - korkusu?
- İşveren bilgisi - korkusu?
- İSG Kültürü

Çözüm Önerileri

- Toplumsal güvenlik kültürü oluşturulması ve MH seferberliği çalışmalarına devam…
- UİSG Hedefleri içinde yer alması.
- Sağlık personelinin lisans ve lisans üstü eğitimlerinde koruyucu hekimlik ve MH.
- Sağlık Bakanlığının MH öntanısına ilişkin veri toplaması ve yayınlaması.
- Performans sisteminde MH tanısı ile ilgili teşvik.
- İSGGM içinde iş sağlığı ekibinin güçlendirilmesi.

İş Sağlığı ve Güvenliği

Ülkenin;

- **Ekonomik gelişmişlik düzeyi,**
- **Sosyal yapısı,**
- **Sağlık sistemi,**
- **Sanayileşme düzeyi,**
- **Eğitim sistemi ve düzeyi**

gibi pek çok faktörle doğrudan ilişkilidir.

Hepimizin ortak sorumluluğudur...

Teşekkür ederim...